

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če se
natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Zgled pravega domorodca.

I. Poslednji „Slov. Gosp.“ je poročal, kako sijajno so katoliški Irci obhajali stoletnico svojega največjega zagovornika in branitelja: O'Connel-a, (beri Okonela). Den 6. avgusta bil je za nje den veselja in občne radosti, ter so ga slovesno obhajali v cerkvenem in svetnem pomenu. Sv. Oče sami so poslali posebnega zastopnika in ker je bil ravno petek še posebič meso jesti dovolili. Procesije v glavnem mestu Dublinu se je udeležilo više 360.000 ljudi. Vsa društva, vsi kraji, trgi in mesta bila so zastopana. Po pravici so tukaj naši slovenski čitatelji radovedni, kdo je bil mož, kateremu je veljala tolika svečanost? Kdo in kaj je bil O'Connel svojim katoliškim rojakom? Da ovo prašanje točno rešimo, smo primorani daleč nazaj segniti v tužno zgodovino nesrečnih Ircev.

Irsko ali Irlandija je velik otok v atlantiškem morju za angleško deželo, od katere njo loči na mestih komaj 10 ur široki morski preliv. Vsa dežela je tolika, kakor naše Česko in Moravsko skupaj, in šteje med svojimi prebivalci 4 milijone katoliških Ircev in 1 milijon lutrovskih Angležev, prišlecev ali prav za prav vsiljencev. Irci so po svojem rodu posebno, od Nemcev, Lahov in Slavjanov, popolnem različno ljudstvo, ki se mu pravi keltiško ljudstvo. Prišlo je prvič v Evropo in se daleč po njej naselilo. Ali sedaj je do malih ostankov — preminulo. Še celo Irci večjidel ne govorijo več keltiški, ampak angleški. Da so pa vendar narodno zavest zopet in krepko uživali, to zahvaljujejo katoliški veri in pa slavnemu O'Connelu. —

Rano so se pokristijanili in se Kristusove vere tako krepko poprijeli vsled prizadevanja sv. Patrika, ki je l. 430. ondi pridgoval, da so Irsko imeli za „deželo svetnikov.“ Iz nje je izišlo mnogo gorečih misijonarjev, n. p. sv. Bonifacij, apostol Nemcev. Srečno so pokristijanjeni Irci živeli celih 600 let, t. j. do tiste dobe, ko so sosedni Angleži njih začeli napadati in podjarmiti. Sedaj se je za nje začelo grozno trpljenje, zlasti

od časov grdobnega angleškega kralja Henrika VIII. naprej. Ta kralj je namreč sam odpadel od katoliške vere in seboj v nekako lutrovsko vero potegnil tudi ves angleški narod. On in njegova hči kraljica Elizabeta sta strahovito Katoličane preganjala in lutrovstvo širila. *) Največ so trpeli Irci, kateri so v katoliški veri stanoviti ostali. Strahovito je brati, kako so njim angleški lutrovci zadevali. Vzeli so njim l. 1650. siloma 5 milijonov angleških oralov zemljišča in ga razdelili med angleške lutrovce naseljence. 20.000 Ircev so v sužanstvo v Ameriko prodali, med njimi 1000 deklet. Irci so se branili, ali strahoviti angleški vojskovodja Cromwell je vse pobil brez vsega usmiljenja. Vsakega mešnika, katerega je dobil, je dal umoriti, vsakemu, ki je duhovnika črez noč pod streho vzel, je pobral hišo s posestvom vred. Skoro vse moške 16—60. leta je pobil, dečkom od 6—16. desnice posekal in ženskam prsa z razbeljenim železom požgal. Kar je še Ircev ostalo, njih je dal v najslabšo krajino, v Connauth zapoditi. „V Connauth ali v pekel“ tako so kričali divjački Angleži. —

Tako so Irci zgubili svoje imetje, le deseti del cele dežele njim je še ostal. Cerkvena posestva so dobili lutrovski farji, katerim so ubogi Irci morali desetino dajati.

Toda katoliške vere njim vendar niso zamogli iz src izruvat, čeravno so zoper njo Angleži tudi z ostrimi postavami postopali. Mešniki niso smeli iz svoje fare, ter so morali položiti vsak po 1000 fl. kaveije. Škofom je bila dežela pod smrtno kaznijo zabranjena, cerkvam zvoniki s križem prepovedani, procesije in božji poti zatrti. V mešni obleki ni smel nihče na svetlo, katoliške šole bile so odpravljene.

V političnem oziru tudi ni bilo boljše. Katoličanov ni smel nobeden voliti, ne voljen biti, no-

*) Henrik VIII. je dal umoriti 2 kraljici, 2 kardinala, 2 nadškofa, 18 škofov, 13 opatov, 500 menihov, 38 doktorjev bogoslovja in pravnštva, 12 vojvodov in grofov 154 plemenitašev, 124 mestjanov in 110 žensk! Angleško lutrovstvo je res — krvavo.

beden Katoličan ni mogel sodnik ali uradnik postati. Postava je izrekla, da noben Katoličan ne sme kaj zemljišča posedati, kakor tudi, da noben katoliški mojster ne sme več, kakor 2 pomagata imeti. Še konja, več vrednega, kakor 50 fl. bilo je katoliškemu Iren imeti prepovedano.

Mešnikom odpadnikom so premije delivali namreč letne plače po 200, 300 in 400 fl. Sin, ki je od katoliške vere odpadel, je zamogel postavno vso dedščino na se potegniti in svoje verne brate in sestre oropati!

Po teh in enakih postavah je lepa, zelena irska dežela postala dolina solz, žalosti, nesreč in trpljenja, ubogo ljudstvo je bilo kar velik zbor samih mučencev, blizo 200 let. Ali vse ovo nasilstvo ni bilo v stanu Ireev poluteraniti. Vse so premagali in si naposled skoro popolno cerkveno in zdatno politično svobodo zopet priborili. To pa pod vodstvom 6. avgusta 1775. rojenega O'Connella. O tem pa prihodnjič!

Cerkvene zadeve.

Spremembe pri č. 66. Franciskanih. Iz Maribora odide o. Jakob v Lankovce; na njegovo mesto pride o. Emerih iz Linca. Od sv. Trojice v Slov. goricah odide o. Kalikst v Maribor a na njegovo mesto pride o. Mansvet iz Gradača.

Peter Adam Pihler, 74letni, infilirani, stolni prošt krške škofije v Celovcu je 14. avg. obhajal 50letnico svojega duhovništva. Ljubljenemu gospodu se je od vseh strani čestitalo. Bogoslovja profesorji so mu posvetili krasno izdelan križ, duhovniki celovske dekanije pa album, ki zapopada fotografične podobe vseh duhovnikov krške škofije!

Krščanska akademija se snuje na Českem za povzdigo cerkvene umetnosti, zlasti za prerojenje in popravo cerkvenega petja in godbe in za ohranjenje spomenikov krščanske umetnosti. Hišo sredi zlate Prage je podarila posojilnica št. Vavelska in udov se je oglasilo že 200.

Petindvajsetletnica nadškofovanja, katero je 15. avgusta obhajal nadškof praški, prvostolnik česki, kardinal knez Švarcenberg, se je sijajno vršila. Praški kapitel mu je podaril dragoceno pastirsko palico, verniki in duhovniki praške škofije na Pruskem pa zlat kelih, s krizoliti in granati nasajen. Praško mestjanstvo ga je počastilo s sijajno baklado, konservativno česko plemstvo pa s posebnim pismom, kder prisrčno željo izreka, naj bi Bog slavnemu kardinalu še dal priliko, svetlega cesarja Franca Jožefa v praški stolni cerkvi sv. Vida kronati s česko krono sv. Vavelske!

Škof badenbornski je na Pruskem bil iz ječe izpuščen, toda reklo se mu je, da mesta Wesela zapustiti ne sme. Škof pak spominjaje se besed Gospodovih: če vas preganjajo v enem mestu, bežite v drugo, je nagloma odpotoval na Angleško, od koder bode svojo škofijo vsaj pismeno vladaval. —

Na Pruskem sedaj izganjajo miruljubne Franciskane in ker njih nevhvaležna Evropa neče, zato se selijo v Ameriko, kder njih posebno v Novem Yorku z veseljem sprejemajo.

Frajmavrerska smrt. Nek frajmavrer v Bielu na Švicarskem je ukradel 300.000 fl. Ker se je pa tatbina kmalu izvedela in so prišli žandarji po njega, se je hotel z revolverjem ustreliti. Ali v naglici se je slabo zadel in moral je v luknjo. Sedaj so frajmavrerji sklicali zbor in sklenili, da se mora nesrečni človek sam ustreliti, da sramoto očitne preiskave odvrne. Poslali so mu svoj sklep pismeno v ječo z nabitim revolverjem, s katerim se je potem res usmrtil. Tako, frajmavrerji si uže prilastujejo najvišjo oblast v državi, oblast čez življenje in smrt! A liberalci nič ne kričijo o dvojni najvišji oblastniji v eni državi.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

V.

M. 2. Žganjično drožje, žitno ali krompirjevo, je vodena in slaboredivna hrana. Živalim za pleme ne velja.

Po drožju breje svinje rade izvržejo, mladi prasci radi hromi postanejo in popki se njim dostikrat vnamejo. Za pitanje pa v pravi meri (12 do 16 firkelnov repu na dan, z zdrobljenim zrnjem pomešano pa je frišno drožje dobro. Ali meso in slanina po njem ni jedrnata.

Pivne tropine izvrstno meso in slanino narejajo, če ravno se njim oporeka, da njih živali popolnoma ne prebavijo. Kako se svinjam za pleme prilagajajo, to še ni dosti dognano.

Sladove cime so iskana postranska hrana, ki ima mnogo beljakovine v sebi. Živali njih rade žró in dobro prebavljajo. Tudi živalim za pleme in prasetom dobro denejo.

Odpadki v cukrarnicah, melasa ali cukrova gošča so v pravi meri pokladani tečna piča. Za živali, ktere so za pleme, vendar niso priporočbe vredni; kajti napada po njih živali rada driska in prebavljavni organi: želodec, čreva, oslabijo.

Zelena klaja je, rekel bi, pravo vračilo proti marsikteri bolezni, ki se je med zimo živinčetu cimiti začela. Gre jo toraj tudi za svinje priporočati. Koliko se zelenega svinjam naj polaga, to je od raznih okoliščin odvisno. Doraščeni živali se zamore na dan do 40 funtov položiti. Mladim svinjam pa in brejim in doječim starkam je treba še vedno nekoliko postranske klaje, kakor: zdrobljenega zrnja, mleka, sladovih cīm in dr. Zelena klaja se mora zrezati in to s prvič imenovanimi rečmi pomešati, kar živali potem prav rade žró. Včasih se primeri, da začno mladi prasci, 2—10 dni stari, mahoma hirati in bolehati. Dobro je